

Nr 437

Av herr **Wahrendorff m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Befrämjande av landsbygdens elektrifiering.*

För befrämjande av landsbygdens elektrifiering beviljade riksdagen för budgetåret 1958/59 ett reservationsanslag å 11 miljoner kronor, varav 7 miljoner kronor anvisats för att under samma budgetår användas för upprustning av elektriska distributionsnät.

Kungl. Maj:t uppdrog den 16 maj 1958 åt elektrifieringsberedningen att från och med den 1 juli 1958 pröva och avgöra ansökningar om upprustningsbidrag samt meddelade i samband därmed föreskrifter om riktlinjerna för bidragsverksamheten.

Av anslaget ställdes till förfogande för samtliga länsstyrelser att disponeras av statskontoret bland annat ett belopp av högst 200 000 kronor för anlåtande av tillfällig expertis i frågor angående upprustning av elektriska distributionsnät.

Den åsyftade effekten med upprustningsanslaget har uppenbarligen utblivit eller i varje fall avsevärt fördröjts. Trots att behovet av upprustning och reorganisation mångenstädes på landsbygden är påtagligt har nämligen knappast några bidragsansökningar inkommit och anslaget är ännu helt outnyttjat.

Elupprustningskommittén förordade i sitt i november 1957 framlagda betänkande med förslag till riktlinjer för upprustning av landsbygdens elnät, att länsstyrelserna genom utnyttjande av den opartiska expertis, som stod till deras förfogande, skulle ombesörja, att en preliminär översiktlig plan redan under loppet av år 1958 framlades rörande upprustnings- och reorganisationsbehovet inom varje län. Samtliga ifrågakommande länsstyrelser hade på förfrågan förklarat sig beredda härtill. Kommittén räknade med att upprustningsarbetet knappast kunde komma i gång i full omfattning under första året, med hänsyn till att denna plan först måste utarbetas.

Denna plan har ännu icke kommit till stånd. Elektrifieringsberedningen har i en rundskrivelse till länsstyrelserna den 17 november 1958 under hänvisning till propositionen 1958: 116 framhållit, att hinder synes föreligga att använda ifrågavarande anslag till det av kommittén förordade planlägningsarbetet. På grund av denna inskränkning i den statliga med-

verkan i upprustnings- och reorganisationsarbetet har sålunda varken planläggningen eller bidragsverksamheten kommit i gång.

Några skäl till denna inskränkning har ej redovisats i propositionen, frånsett principuttalandet att reorganisationsarbetet borde åvila »distributionsföretagen själva som måste anses ha ett uppenbart intresse därav». Vidare har propositionen — i motsats till elupprustningskommittén — förordat, att upprustningsbidrag skall kunna utgå även till storföretag, som i sig upptagit ett irrationellt företag.

Samtidigt som en spärr sålunda lagts för länsstyrelsernas medverkan till en opartisk planering av upprustnings- och reorganisationsverksamheten — varvid alternativet bygdeföretag skulle få möjlighet prövas jämsides med alternativet storföretag — har anslaget ställts till förfogande för att underlätta fortsättandet av den sedan länge fortgående reorganisationsprocess, som består däri att storföretagen i sig upptager bygdeföretagen. Såväl elkraftutredningen som elupprustningskommittén har ansett en sådan utveckling otillfredsställande och uttalat sig för att vid en reorganisation företagsenheter av mera begränsad storlek borde, så långt det är möjligt, eftersträvas med hänsyn till önskvärdheten av lokal medverkan, ansvarstagande och självbestämmanderätt i den lokala eldistributionen.

Vid en reorganisation i storföretagens regi framträder också den risk, som tredje lagutskottet i sitt utlåtande 1957: 22 påpekade, nämligen att ett övertagande kan ske på vederbörande abonnenters eller det tidigare distributionsföretagets borgenärens bekostnad.

Det bör understrykas, att det statliga upprustningsstödet och den nya koncessionslagstiftningen har det gemensamma syftet att åstadkomma driftdugliga företag och därmed en fullgod elkraftförsörjning även på landsbygden. Reorganisationsbehov kan aktualiseras ömsom i bidrags-, ömsom i koncessionsärenden. En upprustningsbidragsfråga kan sålunda bli löst genom att reorganisation av det hjälpbehövande företaget sker i samband med handläggningen av ett koncessionsärende. Det måste därför anses angeläget att upprustningsanslaget utnyttjas för reorganisation av irrationella företag i alla de fall, där denna sker genom opartisk statlig förmedling, och oavsett i vilket slags ärende reorganisationsfrågan väckts.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställer vi,

att reglerna för användning av anslagsposten för upprustning av elektriska distributionsnät måtte ändras, *dels* så att hinder icke möter för den av elupprustningskommittén förordade medverkan av länsstyrelserna för opartisk planering och genomförande av upprustnings- och reorganisationsverksamheten, *dels* så att uttalandet i propositionen 1958: 116 (s. 44) att upprustningsbidrag må »kunna beviljas även företag, som i och för sig torde kunna bära en upprustning, men som i sig upptagit ett irrationellt före-

tag» icke leder till att reorganisationsfall subventioneras, där alternativet med bygdeföretag icke fått möjlighet att prövas jämsides med alternativet storföretag, dels ock så, att anslaget må användas för statlig medverkan vid reorganisation av irrationella företag, oavsett att fråga därom väckts annorledes än genom ansökan om upprustningsbidrag.

Stockholm den 27 januari 1959

Harry Wahrendorff

Emil Elmwall

Carl Eric Hedén

Henry Brandt

Karl Björkänge

Rune Gustavsson
i Alvesta

Artur E. Lundqvist

Ragnar Ekström

Nr 438

Av herr **Fälldin**, om *vidgad undervisning i svenska språket och medborgarkunskap vid lantbruksundervisningsanstalterna.*

(Lika lydande med motion nr 356 i Första kammaren)

Stockholm den 26 januari 1959

Thorbjörn Fälldin
